

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo non[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

ret nō p̄pterea orationē q̄si infructuosaz re
linq̄re dz: qm̄ rari s̄t q̄ orādo mēte possint
sp̄ h̄re attentā. Tertiū notabile respicit
attētiōis intelligētiā: vltz q̄ triplex attē
tio pōt orōni vocali adhiberi. Una ad ver
ba ne in eis erret. Alia ad sensum p̄borū
Alia ad finē orōnis. s. ad deū z ad rē p̄ q̄
orāz: et hec ē maxie necessaria quā h̄re p̄nt
etiā idote. Si aut̄ aliq̄s ad orationē acce
dit ea intētiōe vt honoret deū seq̄ illi sub
iiciat z p̄medet. si dolēs: mētis euagatio
nē patit̄: nō p̄dit orōnis fructū. Notandū
tñ q̄ seruo desiderij z affectiōis multuz
facit ad p̄uerantiā actualis attentōis

Exemplum in vi. pa. Dicit q̄dam se/
nex. Sic musce nō audent residere sup ol
lam feruidā z bullientē: sic nec demones
vanas cogitātiōes ingereates sup mētē in
orōne feruentē donec tepescat. Un̄ Ber.
Periculū ē si sit oratio tepida. Nā in asce
su languescit z deficit.

Utrū ar. Aud. Considerate itaq̄
cui in orando p̄bū dirigit̄ z q̄nta sit
necessitas petitiōis. Jura dicunt. Quali
tas negocij p̄siderāda est. De appel. Cū
sit romana. Et de iureiur. c. vlt. in fine. Et
ff. de iudicijs. Nonūq̄. Et. L. Un̄ vi. l.
Si qm̄ pone casum. Mulier aliq̄ verecū
da multū z simplex vnicū hz filiū valde
dilectū q̄ p̄t̄ offensam aliquā capt̄ est a
rege vt morte punitar̄: nōne illa licz vere
cūda soluz crinibz z nudato pectore voci
ferādo clamaret z ad rogādū regē curre
ret p̄ filij liberatōe. Amor em̄ filij ad hoc
eā cōpelleret. Sic etiā bñ sciret z vellet
orare q̄ aie sue picula p̄act̄ cognosceret
Nā vt d̄t Barth. xvj. Quid p̄dest homi
ni si vniuersū mūdū lucret̄ zc.

Sermo nono.

Petite et da.
Petite. Ecce nūc palā loqr̄ z p̄
uerbiū nullū dicz. Nūc scim̄
q̄ scis oia z nō ē op̄ tibi vt q̄s te interro
get. In h̄ credim̄ q̄ a deo existi. Jo. xvj
Ibi tria rāgūz q̄z p̄sideratio inducere dz
ad fiducialit̄ petediū. Prīmū ē discipuloz
manifesta informatio. cū dicūt. Ecce nūc
palā loqr̄is z puer. nul. dicz. Scdm̄ infor

matiōis p̄firmatio. cū dicūt. Nūc scim̄:
q̄ scis oia zc. Tertiū ē p̄firmatiōis delu
sio. cū dicūt. In h̄. i. iō credim̄: q̄ a deo
existi. De his Chryso. Q̄ discipulos hoc
maxie respicere fec̄ q̄ erāt p̄ris amici: pro
pterea dicūt se cognoscere q̄ oia nossz. Et
qm̄ ad id qd̄ in eoz mēte erat: r̄ndit. sub
dūt. Nūc scim̄ q̄ scis oia z nō est op̄ vt
q̄s te interroget. h̄ ē: Nūc audias nosti ea
q̄ scādaltzāt nos z quiescere nos fecisti di
ces. Et ip̄e p̄r amat vos. Iuxta illd̄ Jo.
xiiij. Si q̄s diligit me p̄mones meos ser
uabit z pater meus diliget eū.

Petite zc.
Prīm̄ ar. An p̄ inimicis sit orādū. Q̄
n̄ hoies licite. ipugnāt inimicos: alio
qn̄ oia bella s̄nt illicita. Corra. Matt. v
Orate p̄ p̄seq̄ntibz z calūniātibz vos. Rū
Thomas. ij. ij. q. lxxxiij. Orate p̄ alio cha
ritat̄ ē. Ex charitate aut̄ tenemur inuicē
cos diligere q̄ ad naturā nō q̄ ad culpam
Et in gn̄ali eos diligere est in p̄cepto. In
speciali aut̄ nō nisi p̄m p̄parationē animi.
In illo tñ casu p̄fectiōis ē eos iuuare. Ne
desitatz ē q̄ vt a cōibz n̄ris orōnibz q̄s pro
alijs facim̄ inimicos nō excludam̄: q̄
aut̄ sp̄alr̄ p̄ eis orēm̄: p̄fectiōis ē nō ne
cessitat̄ nisi in aliq̄ casu specialī. Cū autē
d̄t q̄ licitū ē inimicos impugnare: vtz ē
vt cōpescant̄ a petis qd̄ cedit in bonū eoz
rūz alioz. Et sic etiā licz orādo petere ali
q̄ r̄palia mala inimicoz vt corrigāt. Hec
Thom̄. Pro sūb. Nullos debem̄ h̄re
inimicos cū dicat Boeci⁹ libro de p̄sola
tiōe Omne hoim̄ gen⁹ in terris simili sur
git ab ortu. Et tullī⁹ dicit libro de amici
cia. Oibz rebz hūanis anteponēda ē ami
cia. Sz dato q̄ inimicos habeam̄. An
p̄ eis sit orādū. Dic r̄n. vt. s. P̄ respō sio
nē aut̄ dicas q̄ impetratiōes q̄ in sacra po
nūf scriptura p̄nt q̄d̄uplicat̄ itelligi. Uno
mō secūdū q̄ p̄phete solēt in figura ip̄ecā
tis futura predicere. vt Aug⁹. d̄t libro de
ser. dñi i mōte. Scdo mō put̄ qd̄ r̄palia
mala petōribz quādoq̄ a dō i correctiōne
mittunt̄. Tertiō mō: q̄ intelligūt̄: petere
nō p̄ ip̄os hoies: sz p̄tra regnū pcti: vt scz
correctiōe hoim̄ peccata destruat̄. Quar
to p̄formādo volūtate suā diuine iusticie
circa dānationē p̄seueratiū in pctō. vñ lez
tantur iusti de vindicta maloꝝ nō p̄pter

Dñica. v. post Pasca

Illam vñdictā: sed ppter diuinā iusticiā. Audite o peccatores adulteri periuri &c. Nisi penitentiā egeritis oēs tandē electi gaudebūt de dānatiōe vestra. Et tūc iusticiā nō erit tps vt pro vobis orent. Nā vt di. Grego. Dissidie tps nō est. s; iusticie tēpus post erit. Et ergo nūc misericōdiam inueniam? cū tps misericōdie durat z nos misericordes sum? orando pro alijs ne dum pro amicis sed z pro inimicis: quoniā z in hoc maximū consistit meritū. **Figura.** Genes. ij. Terrā euilath: pbiſon filius de paradiso egrediens irrigat z producit aurū optimū. Spiritualiē euilath interp̄tat dolens z significat animā de malo inimicōz dolentē in qua nascit optimā charitas: s; hoc procedit de dono diuine gratie illam irrigante: quia om̄i datū optimū z oē donū pfectū defursū ēzē. Jaco. j. **Secūdus articulus.** In pcedenti, &c. **Hic de tertiā q̄ est suauitas degustationis siue iubilationis q̄ requirit actualē attentionē: vt dictū est in pcedenti sermone.** De hac super illud ps̄. Ascendit deus in iubilo. Dicit glosa. Iubilus est exultatio mentis habita de eternis in vocem p̄rumpens: s; vel querulose p̄questiōis vl̄ admiratiōis: vel gratiarū actiōis z huiusmodi que nec corde potest retineri vl̄ ore exprimi. Sic iubilabat qui dicebat. Sap̄ xij. **Q̄ bonus z q̄ suauis est dñe spiritus tuus in nobis.** Bernardus. Procedamus et excedamus p̄ inuitatas, quasdam affectiones z spūales leticias in iubileis amenitatib; in lumie dei: in suauitate: in spūscō: vt alauda que gradatim ascēdit laudando: z conceptū gaudiū nō interrumpendo z cōtinuando laudē: cadendo et deficiendo de iubilatōe. Notabile ē exēplū de b̄tā maria de om̄es q̄ maxime añ mortē suam fuit in multiplici iubilatione. Ex vehemēti em̄ amoris inflāmatione z mētis illūminatiōe: z secretōz aptiōe. Nā quidam seraph in apparuit ei expandens alas suas sup̄ pectus suum: cepit voce cātare: al̄a: z iubilare z gaudere z gr̄as agere: mira dicere de deo z sc̄tis z futuris z eternis rithmice p̄ tres dies p̄tinue cantando acsi ea añ se scripta videret. Et inter cetera beatissimā virginē tam in corde gloriificatā cōstantissime asserbat.

Nec illos q̄ cū dño surrexerūt postea fuisse incineratos: s; cū dño ascēdisse. Inter alios ē d̄ b̄tō steph̄ aō quē vocabat rosa riuū paradisi cātado dixit q̄ ad meritū passionis eius z orationis dñs dedit ecclesie pauli cōuersionē vt eo decedente cū multo affectu p̄dicatiōis s; nō cū multo effectu succederet ei vicarius q̄ p̄ eo cū multiplici effectu p̄dicatiōis p̄transiret. Et ca predicta posset q̄s dubitare. An p̄uenienti? sit orare vocaliter q̄ corde em̄: cum dicat Grego. Veraciter orare est amarus in cōpunctiōe gemitus nō cōposita verba resonare. Et **Isid. li. de sū. bo. D̄o cordis est nō labioz.** Nō em̄ verba Depcantiōis deus attendit sed orātis cor inspicit. **Dicēdū fm̄ alexād. de ales in. iij. volumine sūme.** Et richardū. in. iij. distm. xv. **Et h̄o. ij. y. q̄ oīo est duplex s; cōmunis h; fieri p̄ ministros ecclē i p̄sona totū populi.** Et hec oīo d; innotescere populo vt excitetur ad deuotionē. Iō debet voce exprimi. Alia est priuata z singularis que offertur ab homine vt est singularis p̄sona: siue pro se: siue p̄ alio. Et q̄uis non sit necessariū talem orationē esse vocales: tñ ei vox adiungitur triplici ratiōe.

Primo ratiōe deuotiōis excitāde.

Secō ratiōe veneratiōis exhibēde.

Tertio ratiōe affectiōis explicāde.

Primo igit &c. Et q̄dā em̄ naturali vniōne aie ad corp̄ mortū corpus diuersimo de affectiōes aie excitant z affectiōes aie (maxime si sint fortes) imutatiōes faciunt in corpore. Iō quicq; p̄ sonū vocū: p̄ genuflexiones: p̄stratiōes: z p̄toris ratiōes: z similia excitatur interior affectus. Si aut̄ mēs p̄ h̄mōi qualiterq; distrahatur vel impediatur a talib; cessandū est. **Secō ratiōe veneratiōis exhibēde z q̄ ad debilitatiōem: vt s; h̄o deo seruiat fm̄ totū illud qd̄ ex deo h;.** Dicit em̄ Jo. dam. in. iij. li. **Or̄ ex duplici natura compositū sum? intellectuali s; z sensuali: duplices honorē debem? deo offerre: s; spūalem z corporale.** **Tertio ratiōe affectiōis explicāde.** Nam ex abūdantia cordis os loquit: vt d̄ Bart. xij. **Quicq; em̄ ita seruet aia interi? in amore dei aut hūllatur in eius timore: aut obligatur in bñficiōz ei? recordatiōe q̄ q̄i vim paties in s;ba p̄o**

rūpere cogit. Exēplū de brō frāscō quē
sē audīuit fr̄ leo soci⁹ ei⁹ z p̄fessor p̄ lōgū
spaciū oratōe eleuatū a tra clamātē dīcē
tē. Quis es tu: z q̄s sum ego? Et dū hec
verba sepius replicaret: suspirabat luge-
bat z tor⁹ videbat liq̄factus amore. Et
aūt postea fratri leoni interroganti retu-
lit: illa verba sic prulit qm̄ in suo corde
tam pfūda ysabat paruitatē sue cognitio-
z diuine magnitudinis p̄templatio a qua
tā copiosa bñficia susceperat sperabat q̄
cū admiratione cōpellebat sic dicere lau-
dando deū. Quis es tu de⁹ me⁹ q̄ teipm̄
etiā dare mibi p̄mittis q̄ nullo indiges z
a q̄ est oīne bonū: Et q̄s sum ego q̄ nihil
boni habeo nec habere possum nisi tu de-
deris: Et multa alia bulliebant in corde
ei⁹. Similit̄ oīs bernard⁹ miles z doctor
de assisio q̄ p̄mus fuit quē sanct⁹ fra-
scus traxit ad ch̄m. Eū anteq̄ mundus
reliquisset: inuitasset quodā sero in domo
sua pauperē frāscū cū in p̄ma vigilia no-
ctis obseruaret eū quid faciebat: audiuit
eū in oratiōe positū cū suspirijs z lachry-
mis sepius replicantē. De⁹ me⁹ z oīa In
quib⁹ p̄bis vt postea declarauit dño ber-
nardo pfūdissime p̄replabatur excellen-
tā diuine maiestatis z infinitā bonitatē
sūn. l. dei. Eccl. xxxvij. fm̄ ligna silue exar-
descer ignis. Ligna sūt diuerse medita-
ones ex q̄bus surgunt diuerse affectiōes
feruentes.

Tertius articulus. Aud. zc. Cauete ne
p̄ negligentia vestra fructu illo pue-
mint imo ira dei etiā magis q̄ misericordiam
in vestris orationib⁹ inueniatis. Dicit lex
Dissoluta negligentia prope doli est. ff.
mādat. l. Si fideiussor. Et hiero. dicit d̄
p̄se. di. v. Nō mediocriter. Rūgd̄ p̄borū
flecti multitudinē de⁹ vt hō pōt. Nō em̄
p̄bis tm̄ sed corde orādus ē de⁹. Quap̄
pter melior ē q̄nc̄ psalmoz cātatio cum
cordis puritate z spūali hilaritate: q̄ psal-
terij modulatio cū anxietate cordis z tri-
sticia. Audite. Si quis misericordia regis in-
digeret z ad curiā accedēs gr̄a supplica-
tiōis supplicādo regi p̄ misericordia dorsi
regi verteret vt interim cū alijs fabulare
tur an talis mod⁹ supplicādi grat⁹ esset
regi: Certe nō. Expone z applica notādo
illud Bern. Debet p̄ficiens in oratiōe qn̄

ta puritate cordis pōt intendere in eū cui
offerit oratiōis sacrificiū z in oratione of-
ferre ei seipsum.

Pro Letanijs. Sermo primus.

Petite et da-
z. Lu. xi. Pater vester cele-
stis dabit spūm bonū peten-
tibus se. Ibidē. Tria ibi notantur in deo
p̄siderāda q̄ inducere debent ad fiducia⁹
liter petendum.

Prīmū ē benignitas amorosa. cū dicit.
Pater vester celestis.

Scdm̄ liberalitas copiosa. cū dicit. Da-
bit spūm bonū.

Tertū equitas gratiosa. cū dicit. petē-
tibus se. Equū em̄ est vt nō nisi petentibus
det. Magna vero gratia est dare petenti-
bus. De primo Rhom. viij. Accepistis spi-
ritū adoptionis filioz in q̄ clamamus. Pa-
ter. De scdo. Aug⁹. Plus vult ille
dare q̄ nos accipere. De tertio. Beda.
Ad hoc peti se vult vt capaces dono: un-
deus fiant qui petunt.

Petite. zc.

Primus articulus. An a deo sit aliqd̄
petendū orādo. Q̄ nō: qz diuina dis-
positio est imutabilis: ergo siue oremus
siue nō. idē eueniet. Contra. Lu. xvij. O-
portet semp̄ orare z nō deficere. Rñsio
fm̄ Tho. ij. ij. q. lxxxij. Non oram⁹ vt do-
nā nras indigentias manifestem⁹: neq̄ vt ol-
ui nā dispositionē imutem⁹: s; vt nris p̄c-
cib⁹ obtineam⁹ qd̄ de⁹ disposuit sic nobis
dare: vt Greg. di. in p̄io lib. dial. Hec ex
Tho. Pro sūd. Si p̄a eēt opinio aliq̄
rū p̄hoy ponētū oīa i reb⁹ hūanis ex ne-
cessitate p̄rigere: tūc frustra fieret orō ad
deū. S; ip̄e et aristoteles hāc positionēz
ip̄bat in fine p̄mi peri her. vbi determi-
nat nō oīa euenire ex necessitate: s; multa
p̄tingēter. Sicut tm̄ dicit Gal. in alex. Ne-
mo temeraria credat fortuito q̄z geri mū-
dana negocia casu. Via lege meāt quā re-
rū p̄ditoz ille sanxit ab c̄fno Jo q̄rit. An
orādus sit de⁹. Dic rñ. vs. Post rñsio-
nē dicas. h̄ vob sufficere dz qm̄ sic de⁹ or-
dinavit: cui⁹ ordinatio ē ifallibilis vt peti-
tis: rñ bene petitis dabitur vobis. Forā-
ter dicitur bene: quia Jaco. iij. dicit. Pe-
tite: z non accipite: eo q̄ male petatis. Au-